

ADVIESNOTA GEMEENTE SOEST

Steller advies: K.C.P. Haagen	Par. hfd	Kenmerk 1358715	Afdeling: Ruimte	Datum: 28-10-2015	Par. dir
---	-----------------	---------------------------	----------------------------	-----------------------------	-----------------

Onderwerp:

Verzoek starten van een natuurbegraafplaats aan de Birkstraat (Zandlaan grens Amersfoort).

Voorstel tot besluit:

Geen medewerking verlenen

Advies secretaris:

Bespreken

Beslissing

Conform besloten

Openbaar	Ja	B&W verg.d.d. 01.12.15					
Bijzondere aspecten	Nee		RM	MA	PvdT	JP	JvB
Portefeuillehouder	J.G.S. Pijnenborg	Akkoord					
Overleg met portefeuillehouder	Ja						
Overleg met andere afd. en ext. partners	Ja, Dienstverlening	Bespreken					
Ter inzage voor beleidsveld	Geen						

Bijlage(n)

- a. verzoek d.d. 6 oktober 2015
- b. situatietekening met luchtfoto
- c. een voorbeeld van een bestaande natuurbegraafplaats.
- e. roze formulier

Voorstel tot besluit

Geen medewerking verlenen

Inleiding

Namens de eigenaar van een perceel bosgebied aan de Birkstraat (Zandlaan) is een verzoek ingediend om een natuurbegraafplaats te realiseren met een oppervlakte van 3,5 hectare. Het terrein grenst aan de dierenkennel Birkstraat 148, de camping Duynpark en ook deels aan de gronden met bebouwing op het terrein van de heer Potter aan de Birkstraat 136A. Het perceel is openbaar toegankelijk ondanks het feit dat het in eigendom is bij een particulier.

Natuurbegraven wil zeggen eeuwigdurende rust. De graven worden gekocht en gereserveerd. Het terrein zal openbaar toegankelijk blijven. De graven zullen gemarkeerd worden middels een boom voorzien van een houten boomschijf. Bij crematie zullen natuurlijke vriendelijke urnen worden toegepast. Er zouden al parkeerplaatsen aanwezig zijn volgens aanvrager.

De aanvraag is zeer summier in zijn aanvraag. Aanvrager wilt in dit stadium ook nog geen kosten maken en wil alleen weten of de gemeente open staat voor het initiatief.

Vaak wordt voor een aantal graven per hectare gekozen dat kleiner of gelijk aan 80 per hectare is. In totaal zullen er dan voor de 3,5 hectare 280 graven kunnen komen waarvan wellicht een deel een plek voor de urnen zal zijn. Aanvrager zelf geeft dit niet aan maar.

Het bosgebied maakt nu onderdeel uit van een groter bosgebied dat openbaar toegankelijk is.

Bij de toetsing van de aanvraag is gebruikt gemaakt van twee onderzoeken van Alterra die op verzoek van het ministerie in 2009 en 2013 zijn opgesteld naar aanleiding van de toegenomen vraag naar natuurbegraafplaatsen.

Inmiddels lopen er meerdere aanvragen voor het realiseren van een natuurbegraafplaats. In dit geval is in eerste instantie gekeken naar de geschiktheid van deze locatie voor een dergelijke publieksgerichte activiteit. Deze locatie ligt op de rand van het openbaar toegankelijke bosgebied nabij meerdere andere publieksgerichte functies zoals twee campings, de hondenkennel, een manege en op de hoek met de Birkstraat het hotel Het Witte Huis. Onderstaande argumenten afwegende is met name de locatie van deze begraafplaats ongeschikt: te dicht bij andere functies en bestaand stedelijke invullingen, verkeerskundig geen geschikte toegangsweg en nu volledig onbebouwd en zonder parkeerplaatsen.

Beoogd resultaat

Aanvragen informeren dat deze locatie niet als geschikt wordt beoordeeld.

Argumenten

1. Aantasting van de natuurwaarden is naar verwachting niet groot en geen belemmering.

Er wordt aangenomen dat, in de geest van de motivatie voor natuurbegraven, het graf in natuurterreinen niet met een machine maar met de hand wordt gedolven en gedicht. Rijden over paden is dus niet aan de orde. Door het graven en weer dichten van het graf worden de bodem en de vegetatie ter plekke fysiek volledig verstoord. De fysieke verstoring van de fauna is dus beperkt tot de bodemfauna. De overige fauna (vogels, zoogdieren) wordt door de activiteiten blootgesteld aan rustverstoring, die door het tijdelijke en plaatselijke karakter doorgaans eveneens beperkt zal zijn.

Er van uitgaande dat natuurbegraven wordt gedaan conform de gedragscode bosbeheer of de gedragscode natuurbeheer, zal bezoek bij de teraardebestelling een beperkte fysieke verstoring van de bodem (verdichting) en de vegetatie (beschadiging), tot gevolg hebben. Het bezoek van de graven daarna kan wel een wezenlijke rustverstoring van de fauna veroorzaken. Dit zal zeker toenemen ten opzichte van de huidige verstoring door wandelaars die in de regel op de paden blijven.

Van de vertering van stoffelijke resten worden geen (significante) effecten op de kwaliteit van de bodem en het grondwater verwacht. Het vergaan van het dode lichaam veroorzaakt geen significant effect op de bodem en het bodemleven. De intensiteit van begraven (het aantal graven per ha) heeft hier praktisch geen invloed op, zo blijkt uit het Alterra rapport.

2. *Mogelijk effect op recreatief bezoek van dit bosgebied is wel negatief omdat dit bosgebied wel druk bezocht wordt.*

Van begraven in de vrije natuur is mogelijk enige afneming van de op de natuurbeleving en ontspanning gerichte recreatie te verwachten. Bij aanwezigheid van fysieke markeringen van de graven zou "een bos vol grafmarkeringen" daarvoor als storend kunnen worden ervaren. Anderzijds zou de afwezigheid of het verdwijnen van fysieke markering van de graven het minder prettige gevoel kunnen geven dat je buiten de paden de kans loopt binnen een paar stappen over een graf te lopen. Die kans neemt toe met de dichtheid van de graven. Het zou ook niet voor een ieder prettig kunnen zijn om geconfronteerd te kunnen worden met recent gedichte grafkuilen. Enig negatief effect op recreatie en beleving is daarom niet uit te sluiten.

Een voorwaarde voor algemene brede(re) acceptatie lijkt te zijn een geïsoleerde ligging in weinig bezochte gebieden, gepaard met een goede voorlichting en strikte naleving van de regels. Een tweede voorwaarde is dat geen qua landschap en natuur waardevol en recreatief aantrekkelijk gebied wordt aangetast. Blijft wel dat veel mensen een zekere huiver hebben ten aanzien van de dood. Zij zullen niet graag een begraafplaats willen bezoeken anders dan bij de begrafenis van een familielid of goede vriend/vriendin. Als recreant zullen velen een begraafplaats in de vrije natuur hoe dan ook willen mijden. Waarmee de recreatieve waarde van het gebied verloren gaat.

Het is niet uitgesloten dat natuurbegraafplaatsen nieuwsgierigen zullen aantrekken. Dat kan gaan om nieuwsgierige toevallige bezoekers en mensen die een kijkje willen komen nemen om te bezien of zij of familieleden daar t.z.t. ook begraven zouden willen worden. Een fysieke markering van de graven kan uitnodigen om buiten de paden te gaan rondkijken. Omdat de belangstelling voor natuurbegraven sterk lijkt te groeien (zo stelt aanvrager), zal vaker zo begraven meer nieuwsgierigheid kunnen oproepen en de toeloop kunnen vergroten. Preventie door een hek om de begraafplaats heen staat haaks op de gedachten achter natuurbegraven, vrije toegankelijkheid en open houden van natuurlijke verbindingen.

3. *Het bosgebied ligt in de EHS en uit onderzoek zou moeten blijkt of er belemmeringen zijn.*

Nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen de EHS zijn niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn (alternatieventoets) én sprake is van redenen van groot openbaar belang. Voor de aanleg van deze natuurbegraafplaats zal het verbod uit de EHS opgeheven moeten worden. De hoofdelementen van het nee, tenzij-regime voor de EHS zijn dus een verbod, tenzij

- er geen alternatieven zijn,
- sprake is van groot openbaar belang, en
- compensatie (inclusief de mogelijkheid van financiële compensatie) plaatsvindt.

Aanvrager zal dit middels onderzoek moeten aantonen. Uitgangspunt en voordeel hier is dat dit bestaand natuur- of bosgebied is en de (hoofd)bestemming 'Bos met natuurwaarden' is en dat ook blijft.

De meest interessantste vraag is of er sprake is van een groot openbaar belang. Dat betwijfel ik nu de ontwikkeling zich richt op een zeer speciale doelgroep. Maar de haalbaarheid van een dergelijke ontwikkeling in de EHS dient met onderzoek altijd te worden aangetoond.

4. *De behoefte aan een natuurbegraafplaats is bij uitvaartondernemers niet groot gebleken maar volgens Natuurbegraven Nederland is dat wel het geval.*

De behoeftevraag naar natuurbegraafplaatsen is gesteld aan de huidige uitvaartondernemers. Zij gaven aan nog niet veel vraag uit de markt te krijgen. Er is zelfs een afname van het aantal begravingen maar de ondernemers weten niet wat daarvan de oorzaak is. Misschien meer cremieren of uitwijken naar locaties waar natuurbegraafplaatsen zijn? Er is nog voldoende capaciteit bij de bestaande begraafplaatsen. Volgens Natuurbegraven Nederland is er wel een toenemende vraag. Samen met Natuurmonumenten willen zij nog een aantal begraafplaatsen realiseren in Nederland. Aangezien de aankoop van de Turfweg 5 niet meer doorgaat wordt gedacht aan een locatie in het Soesterveen. In het kader van de Visie Kernrandzone kan een dergelijk verzoek worden afgewogen.

In de gemeente Zeist wordt binnenkort een natuurbegraafplaats gerealiseerd. Daar wil de ondernemer snel handelen om andere gemeenten voor zijn. In Bilthoven bij Den & Rust is er al een van 6 hectare. Volgens de Wet op de Lijkbezorging mag begraven en as worden verstrooid op alleen de daarvoor bestemde begraafplaatsen en strooivelden. De natuurbegraafplaats kan worden aangewezen als een bijzondere begraafplaats.

5. De ontsluiting over de Zandlaan is ongewenst en parkeren zou 30 parkeerplaatsen op eigen terrein moeten zijn hetgeen de natuur wel aantast.

De ontsluiting van de natuurbegraafplaats zal plaatsvinden via de Birkstraat/Zandlaan. Het terrein grenst aan deze doodlopende weg. Volgens aanvrager zullen de bezoekers die vaak met de auto komen op een bestaande parkeerplaats moeten parkeren. De meeste bezoekers zullen degenen zijn die bij de begrafenis zelf aanwezig zijn. Om overlast voor de omgeving te voorkomen hebben de meeste begraafplaatsen eigen parkeervoorzieningen. Dat zal ook hier een eis zijn. Met tot gevolg dat bomen gekapt moeten worden. De door Alterra onderzochte begraafplaatsen hebben tussen de 35 tot 100 parkeerplaatsen. Er liggen zowel verharde als onverharde parkeerplaatsen, en soms een combinatie van beide. De parkeerplaatsen kennen over het algemeen een sobere inrichting die past bij de sfeer en stijl van het natuurgebied waarin de natuurbegraafplaats ligt.

Vanuit Verkeer wordt negatief geadviseerd over deze locatie. De Zandlaan is niet meer dan een zeer smalle erftoegangsweg. Een extra verkeersaantrekkende functie is – mede gezien de al aanwezige functies - daarom niet wenselijk. In de gemeentelijke parkeernota hebben wij een parkeernorm van 30 parkeerplaatsen voor een begraafplaats. Ter hoogte van de beoogde locatie zijn wel enkele parkeerplaatsen in de berm gesitueerd, maar die zijn bedoeld voor recreatieve doeleinden en dat zijn er niet genoeg. Het hotel aan de Birkstraat ligt wel verder weg en heeft geen overcapaciteit van parkeerplaatsen, dus dat biedt ook geen oplossing.

6. Nieuwe bebouwing in dit bosgebied is niet wenselijk.

Aanvrager geeft niet aan of hij gebouwen wenst te realiseren. Op dit moment staat er niets. Echter bij een begraafplaats is vaak wel een ontvangstruimte of ruimte om te schuilen aanwezig. Bebouwing in dit gebied is in strijd met het bestemmingsplan en stedenbouwkundig ook niet wenselijk. Ook voor bebouwing zullen bomen gekapt moeten worden. Op deze locatie zijn ook geen cultuurhistorische aanknopingspunten om bebouwing toe te staan.

7. Een natuurbegraafplaats is een onherroepelijke functie in het landschap, waar toch wel rust verwacht moet worden.

Bij het aanleggen van een dergelijke natuurbegraafplaats is sprake van eeuwige grafurst en dus van een functie die op deze locatie voor altijd aanwezig is. Iets dat wij niet kennen. Toekomstige andere functies zijn hier uitgesloten. Aangezien dit terrein aansluit aan bestaande bebouwing van de hondenkennel, recreatieterreinen en een woning (zelfs het zwembad in Amersfoort ligt op een afstand van circa 140 meter), kan hier niet gesproken worden van een rustige omgeving.

Kanttekeningen/risicobeheersing

Er zijn gemeenten die een algemeen beleid voor natuurbegraafplaatsen hebben opgesteld of het aantal binnen hun gemeente hebben beperkt. Voor Soest wordt een aanvraag nu nog ad hoc beoordeeld. Of er behoefte is aan natuurbegraven moet blijken uit de vraag. Een algemeen beleid opstellen lijkt nu nog een te zwaar middel nu de behoefte nog niet echt is aangetoond.

De andere aanvraag die op dit moment nog actief is betreft een natuurbegraafplaats op het terrein van de Ewijkshoeve in de hoek van de Wieksloterweg en de Biltseweg. Deze aanvraag is in behandeling en betreft een onderdeel van de ontwikkelingen voor het landgoed. Daarnaast had Natuurmonumenten een aanvraag ingediend voor een perceel aan de Turfweg 5. Dit perceel is echter inmiddels verkocht aan een particulier ten behoeve van woning bouw.

Aanpak/uitvoering

Aanvrager berichten.

Communicatie en participatie

nvt

Evaluatie en verantwoording

nvt

Kosten, baten, dekking

nvt

Referendabel ja/nee

Nee